

Checklist levenstestament

Welke keuzes kunt u nu maken voor straks?

In een levenstestament legt u keuzes en wensen vast voor uw eigen toekomst. Wat er moet gebeuren als u zelf niet meer kunt handelen. Dat kan tijdelijk zijn, bijvoorbeeld door een ziekenhuisopname. Maar ook permanent, bijvoorbeeld door dementie.

U bepaalt wie namens u beslissingen mag nemen en waarover. Over geld en bezittingen, maar ook over medische en persoonlijke zaken. Het levenstestament blijft gelden als u niet meer in staat bent de beslissingen waar u voor staat voldoende te overzien. Zo houdt u de regie over uw leven, juist als u zelf niet (meer) kunt beslissen.

Op het moment van opstellen, moet u de beslissingen die u in het levenstestament neemt goed kunnen overzien. U bent dan **wilsbekwaam**. Het is de taak van de notaris om te controleren of u dat bent. Bij twijfel kan hij met uw toestemming een arts inschakelen om vast te stellen of u wilsbekwaam bent. Dat voorkomt dat er achteraf vragen kunnen komen over de geldigheid van uw levenstestament.

Deze vragenlijst helpt u bij het nadenken over de mogelijkheden van het levenstestament. Voor welke situaties wilt u zaken gaan regelen en wie vraagt u om uw zaken waar te nemen als u hier zelf niet meer toe in staat bent? De antwoorden zijn afhankelijk van uw levenssituatie, wensen en behoeften. Dat heeft een zakelijke kant: wat is nodig? Maar ook een sociale kant: wat vindt u belangrijk in het leven? De vragen zijn bedoeld om u inzicht te geven in de keuzes die u heeft. Bespreek deze checklist ook met uw naasten.

De ingevulde vragenlijst kunt u gebruiken als voorbereiding op het gesprek met de notaris over uw levenstestament. De vragen laten u nadenken over de keuzes die u kunt maken. In het gesprek met de notaris kunt u doorpraten over de voordelen en nadelen van deze keuzes. Of extra uitleg krijgen bij de vragen die u nog niet kunt beantwoorden.

In deze checklist staan de volgende onderwerpen:

1. Wat gaat uw vertegenwoordiger voor u doen?
2. Wie wordt uw vertegenwoordiger?
3. Hoe wilt u het toezicht regelen?
4. Wat kunt u regelen voor onvoorziene omstandigheden?
5. Wie informeert u over uw levenstestament?

1

Wat gaat uw vertegenwoordiger voor u doen?

In het levenstestament legt u vast wie namens u beslissingen mag nemen. Deze persoon of personen heten in de akte **gevolmachtigden**. In deze checklist noemen we hen **vertegenwoordigers**, omdat ze u gaan vertegenwoordigen als het nodig is.

U heeft misschien al iemand in gedachten die u wilt aanwijzen als uw vertegenwoordiger. Het is goed voor uzelf op een rij te zetten wat hij of zij allemaal moet gaan doen. Ook is het belangrijk te bedenken voor welke situatie u een levenstestament opstelt. Gaat het voor u om een periode van langdurige afwezigheid of wilt u iets regelen voor onvoorziene situaties? Of wilt u vastleggen wat u wilt als u in de toekomst niet meer in staat bent uw belangen te behartigen?

i

In het levenstestament staan in de meeste gevallen twee volmachten: een voor uw **zakelijke** belangen en een voor uw **medische** en **persoonlijke** zaken.

Uw zakelijke belangen

Deze vragen helpen overzicht te krijgen over de opbouw van uw geld en bezittingen en wat u wilt dat uw vertegenwoordiger voor u gaat doen als u dat zelf niet meer kunt.

1. Heeft u spaargeld en ander vermogen?
 - Spaartegoed
 - Eigen woning
 - Effecten
 - Een vakantiewoning
 - Vorderingen
 - Anders ...
2. Wilt u dat de vertegenwoordiger uw belastingzaken regelt?
(Denk aan belastingaangifte, aanvragen van toeslagen.)
3. Moet er een persoonsgebonden budget (pgb) worden beheerd?
4. Mag de vertegenwoordiger namens u schenken aan uw kinderen of kleinkinderen?
(Tijdens uw leven schenken kan fiscaal voordeel opleveren, zie www.notaris.nl/schenken.)
5. Mag de vertegenwoordiger schenkingen doen aan goede doelen?
(Bijvoorbeeld als u wilt dat uw jaarlijkse schenking aan goede doelen blijft doorlopen.)
6. Welke aanwijzingen wilt u uw vertegenwoordiger meegeven bij het doen van schenkingen?
(Denk aan hoogte van de schenkingen per persoon of een lijst van goede doelen.)

Uw medische belangen

Deze vragen helpen u na te denken over wat u wel of niet wilt als het gaat om medische behandelingen.

1. Wilt u iemand aanwijzen die namens u toestemming kan geven voor een medische behandeling? Voor medische behandelingen heeft uw dokter uw uitdrukkelijke toestemming nodig. Als u die toestemming niet meer kunt geven, dan moet de dokter de toestemming vragen van een vertegenwoordiger. In uw levenstestament kunt u regelen dat uw vertegenwoordiger namens u die toestemming kan geven.

2. Wilt u medische wilsverklaringen in uw levenstestament opnemen?

- Ja, ik heb al een wilsverklaring.
- Ja, daar denk ik over na.
- Dat weet ik nog niet.
- Nee.

Het is belangrijk dat uw dokter weet wat u wel en niet wilt als u behandeld moet worden voor een ziekte die u heeft of krijgt. Wilt u zo lang mogelijk alle behandelingen krijgen die er zijn? Of zijn er grenzen aan wat u wilt? En welke begeleiding verwacht u van uw dokter? Euthanasie gaat verder dan niet behandelen; het is een actief ingrijpen van de arts. U kunt dat niet afdwingen, maar u kunt wel uw wensen op papier zetten. Uiteindelijk beslist de arts. U moet deze wensen jaarlijks met uw arts opnieuw bespreken.

U kunt medische wilsverklaringen vastleggen in uw levenstestament. Wilt u een schriftelijk euthanasieverzoek opnemen? Dan is het belangrijk dat daarin staat welk lijden voor u persoonlijk ondraaglijk is.

i Meer informatie: Lees meer in de brochure [Praat op tijd over je levenseinde](#) (pdf).

3. Heeft u belangstelling voor de NPV-Levenswensverklaring?

- Ja
- Misschien
- Nee

De NPV-Levenswensverklaring is een wilsverklaring waarin u vanuit een christelijke levensovertuiging aangeeft te kiezen voor optimale medische en verpleegkundige zorg. Deze zorg ondersteunt de waarde van het leven tot het natuurlijke einde. U kiest dus niet voor actieve levensbeëindiging, maar u wilt wel overbehandeling in uw laatste levensfase voorkomen.

i Meer informatie: www.npvzorg.nl/levenswensverklaring.

4. Welke wilsverklaring heeft u al of overweegt u?

- Ik heb of wil een niet-behandelverklaring.
- Ik heb of wil een euthanasieverzoek.
- Ik heb of wil een dementieverklaring.
- Ik heb of wil een NPV-Levenswensverklaring.
- Ik wil orgaandonor worden.
- Ik wil mijn lichaam ter beschikking stellen van de wetenschap.
- Ik heb geen wilsverklaring(en).

Als u al een of meer medische wilsverklaringen heeft, kunt u ze als bijlage bij uw levenstestament laten voegen.

i Meer informatie over medische wilsverklaringen vindt u in de brochure

[Praat op tijd over je levenseinde](#) (pdf).

Meer informatie over wel/niet orgaandonor worden op www.donorregister.nl.

Uw persoonlijke belangen

Deze vragen helpen u na te denken over uw persoonlijke wensen en wat voor u belangrijk is in het leven. Dit kunt u opnemen in uw levenstestament. Het is nuttig om dat te doen omdat dit houvast geeft aan uw vertegenwoordiger. Die kan zo bijvoorbeeld aan de verpleegarts laten zien dat een beslissing in overeenstemming is met wat u belangrijk vindt.

1. Welke wensen heeft u voor uw persoonlijke verzorging?
2. Heeft u huisdieren waarvoor u wilt dat uw vertegenwoordiger iets regelt?
 - Ik heb al iets anders geregeld.
 - Ik denk er nog over na.
 - Ik wil graag iets regelen, namelijk ...
3. Welke activiteiten wilt u zo lang mogelijk behouden?

Hier kunt u aangeven hoe uw sociale leven er nu uitziet. Het kan zijn dat het op een bepaald moment lastiger wordt om de dingen te doen die u altijd deed, bijvoorbeeld omdat u niet meer zelfstandig kunt reizen.
4. Wilt u iets vastleggen over geloofszaken?

Heeft u specifieke wensen op religieus gebied? Wilt u dat uw vertegenwoordiger zorgt dat u zo veel mogelijk aan uw religieuze verplichtingen kunt voldoen? Of zijn er andere geloofszaken die u wilt meegeven aan uw vertegenwoordiger?
5. Wat zijn uw wensen wanneer u naar een verzorgingshuis of een verpleeghuis gaat?

Stel dat u op termijn moet worden opgenomen in een verzorgingshuis of een verpleeghuis, heeft u dan specifieke wensen? Heeft u een voorkeur voor een bepaald huis? Of is er een huis waar u zeker niet naartoe wilt?
6. Welke wensen heeft u voor uw uitvaart?

Als u specifieke wensen voor uw uitvaart heeft, dan kunt u die in uw levenstestament vastleggen. Of heeft u al afspraken gemaakt met een uitvaartondernemer?

2

Wie wordt uw vertegenwoordiger?

U heeft nu een beeld van de taken die uw vertegenwoordiger krijgt. Wie wil en kan deze taken het beste voor u uitvoeren? De keuze van de vertegenwoordiger(s) is belangrijk. U kunt kiezen voor één vertegenwoordiger voor al uw belangen, zowel zakelijk als medisch. Of u kunt voor zakelijke belangen en medische/persoonlijke belangen aparte vertegenwoordigers benoemen.

Tip: lees eerst de brochure 'Waar zeg ik JA tegen?' op www.notaris.nl/levenstestament

Uw zakelijke belangen

1. Wie vertrouwt u uw zakelijke belangen toe?
2. Is de persoon die u op het oog heeft bereid en in staat om uw zakelijke belangen waar te nemen?
3. Heeft u met uw beoogde vertegenwoordiger gepraat over uw wensen en verwachtingen?
4. Wie zou uw vertegenwoordiger kunnen vervangen als dat nodig mocht zijn?
5. Als u meer vertegenwoordigers wilt benoemen, heeft u al nagedacht over een taakverdeling?

Uw medische, zorg- en persoonlijke belangen

1. Wie vertrouwt u uw medische en persoonlijke belangen toe?
(Let op: de arts wil maar één contactpersoon.)
2. Is de persoon die u op het oog heeft bereid en in staat om uw medische en persoonlijke belangen waar te nemen?
3. Heeft u met uw beoogde vertegenwoordiger gepraat over uw wensen en verwachtingen?
4. Wie zou uw vertegenwoordiger kunnen vervangen als dat nodig mocht zijn?

Beloning

U wilt misschien de kosten die de vertegenwoordiger voor u maakt vergoeden. Denk aan reiskosten bijvoorbeeld. Het is ook mogelijk om de vertegenwoordiger daarnaast een beloning te geven bijvoorbeeld als vergoeding van de tijd die uw vertegenwoordiger nu niet kan werken. Dat kunt u vastleggen in uw levenstestament.

1. Wilt u de kosten, die uw vertegenwoordiger maakt, vergoeden?
2. Wilt u uw vertegenwoordiger(s) een beloning geven?
3. In welke vorm zou u uw vertegenwoordiger willen belonen?

3

Hoe wilt u het toezicht regelen?

Toezicht achteraf

Het is gebruikelijk en wenselijk dat de vertegenwoordiger rekening en verantwoording aan u aflegt over de dingen die hij voor u gedaan heeft. Zo kunt u nagaan of de vertegenwoordiger rekening heeft gehouden met de wensen en aanwijzingen uit uw levenstestament. Het geeft duidelijkheid en het beschermt uw vertegenwoordiger tegen latere verwijten van anderen. Rekening en verantwoording afleggen is eigenlijk toezicht achteraf.

1. Hoe vaak wilt u dat verantwoording wordt afgelegd?

- 1x per jaar
- 1x per halfjaar
- 1x per kwartaal
- Alleen aan het einde
- Anders ...

2. Wat moet er in de rekening en verantwoording staan?

- Ik wil alleen een overzicht van de inkomsten en uitgaven.
- Ik wil ook weten waarom bepaalde uitgaven zijn gedaan.
- Ik wil daarnaast ...

Gebruikelijk is een overzicht van de inkomsten en uitgaven. Maar wilt u ook dat uw vertegenwoordiger uitlegt waarom hij of zij bepaalde uitgaven heeft gedaan?

3. Aan wie moet uw vertegenwoordiger rekening en verantwoording afleggen als u zelf niet meer in staat bent om dat te overzien?

i Het levenstestament is bedoeld voor de situatie dat u zelf niet meer in staat bent om uw belangen te behartigen. U zult dan waarschijnlijk ook niet meer in staat zijn om de rekening en verantwoording te controleren.

Wie wilt u aanwijzen voor dat geval? Dat kan iemand uit uw omgeving zijn of een deskundige. Bijvoorbeeld een notaris of accountant.

4. Betaalt u de kosten van de toezichthouder?

- Ja, ik vergoed de door de toezichthouder gemaakte kosten.
- Nee.

Mogelijk zullen aan de taak van de toezichthouder kosten verbonden zijn. Naar wie gaat de rekening? Als de toezichthouder een familielid is, dan is een vergoeding van gemaakte kosten misschien genoeg.

Toezicht tijdens de uitvoering

U kunt er ook voor zorgen dat er toezicht is op de uitvoering van de volmacht. De vertegenwoordiger kan dan niet zomaar belangrijke beslissingen nemen. U kunt bepalen dat hij eerst overlegt met andere betrokkenen en/of dat hij vooraf deskundig advies inwint over de beslissing.

Voorbeelden van ingrijpende beslissingen zijn het verkopen van uw huis waarin u niet meer kunt blijven wonen en de keuze voor een medische ingreep.

1. Wilt u dat de vertegenwoordiger eerst overlegt met een familielid?

2. Voor welke beslissingen wilt u overleg?

- Uitgaven boven een bepaald bedrag
- Medische behandelingen
- Inkoop zorg of aanpassing woning
- Opname in verzorg- of verpleeghuis
- Verkoop woning
- Belastingbesparende maatregelen, schenkingen
- Anders ...

Niet voor iedere beslissing is overleg nodig, denk aan de dagelijkse dingen. U kunt hier aangeven voor welke beslissingen u overleg nodig vindt. Het lijstje geeft u een idee; het is niet uitputtend.

3. Betaalt u de kosten van advies van deskundigen?

Aan advies van professionele deskundigen, zoals een belastingadviseur of accountant zijn kosten verbonden. Neemt u die voor uw rekening?

4

Wat kunt u regelen voor onvoorziene omstandigheden?

Soms loopt het anders dan u verwacht. Uw vertegenwoordiger wil of kan zijn taken niet meer uitvoeren en de door u aangegeven opvolgers zijn ook niet beschikbaar. Of uw naaste omgeving vindt dat uw vertegenwoordiger zijn werk niet goed doet of is het niet eens met uw keuze voor deze persoon. In deze situaties bepaalt de rechter wat er gebeurt.

In onderstaande vragen geeft u aan wie u dan wilt benoemen. De wet zegt dat de rechter rekening moet houden met uw wensen.

1. Wilt u iets regelen voor onvoorziene omstandigheden?

i Het is verstandig ook iets te regelen voor als uw vertegenwoordiger zijn taken niet meer kan of wil uitvoeren.

2. Wie wilt u als uw bewindvoerder?

Een bewindvoerder neemt uw zakelijke belangen waar.

3. Wie wilt u als uw mentor?

Een mentor neemt uw medische en persoonlijke belangen waar.

4. Wie wilt u als curator?

Een curator neemt zowel uw zakelijke als uw persoonlijke en medische belangen waar. Een curator wordt alleen benoemd als dat noodzakelijk is om u tegen uzelf te beschermen.

5. Wilt u dat de wensen en aanwijzingen uit uw levenstestament ook gelden voor een bewindvoerder, mentor of curator?

i Uw levenstestament wordt niet waardeloos als er toch een bewindvoerder, mentor of curator moet worden benoemd. U kunt bepalen dat uw wensen en aanwijzingen ook voor hen blijven gelden.

5

Wie informeert u over uw levenstestament?

Uw levenstestament is vertrouwelijk. U geeft in elk geval een kopie aan uw vertegenwoordiger. Ook is het belangrijk dat u de mensen in uw directe omgeving informeert over uw levenstestament en de regelingen daarin. Zo weten zij wat u heeft geregeld en wie u daarvoor heeft aangewezen. Dit kan onduidelijkheid en teleurstellingen voorkomen.

U kunt in uw levenstestament aangeven wie uw levenstestament mogen inzien. Zij krijgen alleen het gedeelte te zien wat hen aangaat.

- Mijn bank
- Mijn huisarts
- Mijn specialist
- Mijn partner
- Mijn kinderen
- Overige familieleden
- De toezichthouder die ik heb aangewezen
- De notaris
- Mijn bewindvoerder, curator of mentor
- Anders ...

Bespreek dit met de arts

Het levenstestament is een juridisch document waarin u naast financiële wensen ook medische en persoonlijke wensen kunt vastleggen. Het is belangrijk om over medische wensen tijdig in gesprek te gaan met uw arts. Geef aan wat voor u belangrijk is en laat eventueel opgestelde wilsverklaringen zien. En vertel wie u als vertegenwoordiger heeft aangewezen.

Heeft u wijzigingen in uw wilsverklaringen of verandert u van mening over uw medische wensen, bespreek dit met uw arts. Hiervoor hoeft u het levenstestament niet aan te laten passen bij de notaris.

Meer informatie

Op www.notaris.nl/levenstestament vindt u meer informatie over het levenstestament. Meer weten over de mogelijkheden in uw situatie? Ga naar de notaris.

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie